

JOAN F. MIRA

“Osca, Jaca, Saragossa i altres ciutats i comarques tenen una activitat econòmica tan potent i moderna com les zones més desenvolupades de Catalunya i del País Valencià, i això no depèn dels regadius, sinó de la indústria i dels serveis. I la seua renda per càpita és més alta que la mitjana valenciana: són més rics que nosaltres, no més pobres, i no els ha de “redimir” ningú.”

Aigua Aragó

Fa alguns dies, vostès ho deuen recordar, la ciutat de Saragossa es va omplir amb una manifestació immensa, com segurament no se n'havia vista abans cap altra: hi devia participar la meitat de la població de la capital, o la quarta part de tot Aragó, una cosa verdaderament impressionant. Com si a València desfilara un milió de persones, milió i mig a Barcelona, dos milions a Londres o a París: una cosa impossible. I més impossible encara si a Londres els dos milions es manifestaren per causa de l'aigua del Tàmesi, o a París per l'aigua del Sena. Això seria la comparació impensable, però aquesta seria també la proporció. No vull fer broma dels aragonesos protestants, Déu me'n guard, ni vull comparar els problemes de l'aigua i dels rius a l'Europa on plou a bastament i a l'Europa on plou poc i a deshora. I menys encara vull, amb una impropedent comparació inicial, justificar aquest projecte hidrològic que el govern del PP ens ha llançat damunt amb molt poca meditació (o massa, pensant amb mala idea!) i més poca oportunitat. I doncs, què passa amb l'aigua, i què passa amb Aragó? Anem per parts, vejam si ens aclarim.

Amb l'aigua passa que en gastem massa, i aquesta és la clau i l'arrel del tema i del problema. Quan un país com el nostre – “país” en sentit més o menys geogràfic i climàtic: diguem que entre Tarragona i Almeria– ens llança alegrement a multiplicar urbanitzacions amb gespa i piscina, a fer camps de golf d'herbeta verdíssima, a construir barreres litorals d'apartaments amb dutxes i banyeres, a més concentració estival, més hotels, més gent i més de tot, l'aigua serà necessàriament i eternament insuficient: més n'hi haurà i més en farà falta, perquè la passió del negoci és infinita, els constructors mai no en tindran prou de construir, i les dutxes, les aixetes i les mànegues de regar rajaran també infinitament. I quan a Almeria s'acaben l'aigua fòssil del subsòl i la poca que hi cau cada any, quan els agricultors del Segura amplien encara més els regadius pensant en l'aigua futura (això ha passat amb el transvasament del Tajo: portaren l'aigua, estengueren els regadius, i l'aigua ja és insuficient), quan els empresaris valencians invertisquen tots els diners negres de la indústria per transformar milers d'hectàrees de secà en horts de tarongers, tampoc no hi haurà aigua per tots, ni amb la de l'Ebre ni amb la del riu Amazonas. Alguna vegada s'hauria d'acabar aquesta immensa bestiesa, però el govern diu que no, l'oposició diu que no, i el negoci de l'acumulació infinita diu que no: més aigua, i que no s'acabe. Més turisme, més piscines, més gespa, més tarongers inútils pujant per la muntanya, més de tot, i a gastar sense límit.

Els manifestants de Saragossa tenen raó quan afirmen que no és un bon futur aquell que concentra gent, construcció, consum i recursos en una franja litoral, i que ha deixat ja semidesertes regions senceres de l'interior peninsular. Però no és, com obsessivament pensen, una qüestió d'aigua i de rius: l'Ebre ha passat sempre per Aragó, ple d'aigua a vessar, com el Guadalquivir per Andalusia, el Tajo per la Manxa, el Duero per Castella, i això no ha evitat la falta d'indústria, l'estancament econòmic secular, l'emigració de la gent cap allà on hi havia fàbriques i activitat. És com si molts aragonesos compartiren encara una visió purament agrària del progrés i de la demografia: com més regadius, més riquesa i més gent, Aragó “redimit”, i Joaquín Costa present al segle XXI. Però el fet és que Osca, Jaca, Saragossa i altres ciutats i comarques tenen una activitat econòmica tan potent i moderna com les zones més desenrotllades de Catalunya i del País Valencià, i això no depèn dels regadius, sinó de la indústria i dels serveis. I la seua renda per càpita és més alta que la mitjana valenciana: són més rics que nosaltres, no més pobres, i no els ha de “redimir” ningú. Dit això, els haurem d'agrair que ens obliguen a pensar una mica: a pensar que el futur no vol dir demanar més de tot. Que tot té límits, i que “Nuestras vida son los ríos/ que van a dar a la mar/ que es el morir.” I sobretot que “Allí van los señoríos/ derechos a se acabar/ e consumir”. Això mateix.